

Verbetertraject Verzorgend wassen

In dit overzicht presenteert Zorg voor Beter de belangrijkste resultaten van de eerste ronde van het Verbetertraject Verzorgend wassen. Het traject startte in mei 2008 en is afgerond in december 2008. Er deden elf teams van zes verpleeghuizen mee. Vilans heeft het traject begeleid, in samenwerking met LOCOmotion en HIP Hygiëneadvies & Infectie Preventie.

Introductie op het thema

Verzorgend wassen is een andere manier van lichamelijke verzorging: er wordt gewassen met washandjes of –doekjes, geïmpregneerd met lotion. De speciale niet irriterende, verzorgende lotion vervliegt, waardoor afdrogen niet nodig is. Cliënten liggen hierdoor minder lang bloot, voelen zich fris en zijn minder uitgeput door de wasbeurt. Bovendien is het voor het verzorgend personeel minder belastend. Verzorgenden hebben minder lichamelijke klachten en houden ook nog eens meer tijd over voor andere zorg.

Door nú efficiënter en slimmer te werken kunnen instellingen ook in de toekomst blijven voldoen aan de stijgende zorgvraag en de gewenste kwaliteit leveren. Als er minder tijd nodig is om een cliënt te wassen, blijft er juist meer tijd over voor andere zorg. Tijd waaraan het normaal gesproken ontbreekt.

Doelen

Het Verbetertraject Verzorgend Wassen formuleerde de volgende doelen:

- Minimaal 50% van de cliënten die voor hun dagelijkse verzorging (deels) afhankelijk zijn (mobiliteitsklassen C, D of E), worden volgens de 'verzorgend wassen methode' gewassen.
- Kwaliteit van zorg (wat betreft lichamelijke verzorging) en tevredenheid blijft voor cliënten die gebruik maken van verzorgend wassen minimaal gelijk.
- Toename van de tevredenheid over fysieke belasting en tijd bij medewerkers die verzorgend wassen.
- Opname van verzorgend wassen in het beleid bij 75% van de deelnemende organisaties.
- Duur van de 'wasbeurt' met 25% verminderen, waarbij afspraken gemaakt worden over invulling van de vrijgekomen tijd.

Resultaten

- Ruim 85-90% van de bewoners wordt nu verzorgend gewassen. Alle deelnemers haalden ruimschoots de doelstelling.
- Naast volledige wasbeurten worden ook veel extra wasbeurten gegeven, zoals het wassen van het onderlichaam. Sommige instellingen geven zelfs 3 tot 4 extra wasbeurten per dag.
- Niet alleen cliënten die voor hun dagelijkse verzorging (deels) afhankelijk zijn worden op deze manier gewassen, ook zelfstandige cliënten gebruiken verzorgend wassen.
- De duur van een volledige wasbeurt nam gemiddeld met 25 % af. Een van de deelnemende instellingen uit de eerste ronde zegt hierover het volgende: "Mijn medewerkers hebben door verzorgend wassen meer tijd voor andere zorg. Ze zijn veel minder gehaast en dat merken de bewoners."
- Alle deelnemers gaven de 'extra tijd' direct terug aan hun cliënten. Dit deden zij door extra lichamelijke zorg. Een van de deelnemers verwoordde dit als volgt: 'Wassen is van hoofdzaak, bijzaak geworden. Aankleden, aandacht en allerlei persoonlijke verzorging zijn hoofdzaak geworden'. Ook werden er meer andere activiteiten aangeboden, bijvoorbeeld een extra wandeling of vaste aanwezigheid van een verzorgende in de huiskamer.
- Bij enkele instellingen bracht het verzorgend wassen grote rust op de afdeling tijdens het wassen. Een effect dat vanaf het begin direct merkbaar was.
- Een opvallend resultaat is de grotere spreiding in wastijden. Hierdoor worden cliënten vaker op hun eigen 'wenstijden' verzorgd. De zorg wordt hiermee meer vraaggericht.

- De huidkwaliteit van cliënten verbeterde. Opvallend daarbij is dat het gebruik van lotion en medicinale zalven minimaal gelijk, maar in veel gevallen fors afnam.
- De beleving van cliënten (pijn, vermoeidheid en plezier) bleef minimaal gelijk of verbeterde. Datzelfde geldt voor de beleving van medewerkers.

Hoe zijn de resultaten bereikt?

- Alle deelnemende instellingen startte de implementatie met uitgebreide informatiebijeenkomsten voor medewerkers, cliënten en hun naasten. Instellingen organiseerden deze bijeenkomsten in samenwerking met de leverancier van de verzorgende doekjes en washandjes.
- Vóór de start deden de afdelingen nulmetingen, gericht op de tijdsinvestering en ervaringen met de traditionele manier van wassen.
- Tijdens het verbetertraject ondersteunde leverancier Joy in Care de instellingen door middel van persoonlijke begeleiding.
- De afdelingen maakten van te voren doelbewust afspraken over de invulling van de extra tijd.
- Tijdens bijeenkomsten vanuit het verbetertraject deelden de verschillende instellingen ervaringen uit en bespraken problemen met elkaar. Op die manier leerden zij van en met elkaar.
- Aan het einde van de pilotfase deden de afdelingen een effectmeting en stelden een verspreidingsplan op.

Geleerde lessen

- Belangrijk is dat zorgorganisaties zich realiseren dat passende begeleiding (vanuit de leverancier) bij de introductie, implementatie en follow-up (ook op langere termijn) een voorwaarde is om verzorgend wassen succesvol in te voeren.
- Introduceren van verzorgend wassen op een hele afdeling blijkt effectiever dan te starten met een paar cliënten op een afdeling.
- Het is belangrijk inzichtelijk te maken hoeveel extra tijd verzorgend wassen oplevert en vervolgens afspraken te maken met het team over hoe deze extra tijd wordt ingevuld.
- Cliënten en medewerkers zijn erg positief over verzorgend wassen.
- Het werkt krachtig als 'ervaren organisaties' vertellen hoe zij één en ander hebben aangepakt. Dit helpt anderen die met verzorgend wassen willen starten.

Vervolg

In april 2009 start de derde ronde van het verbetertraject. Instrumenten en goede voorbeelden zijn beschikbaar via de website van Zorg voor Beter. Kijk op www.zorgvoorbeter.nl/verzorgend-wassen.

Meer informatie

Voor meer informatie over het Verbetertraject Verzorgend wassen en de resultaten kunt u terecht bij Vilans, projectleider Herman Boers, e-mail h.boers@vilans.nl. Kijk ook op www.zorgvoorbeter.nl voor informatie over de andere onderwerpen.